

22 İyul - Milli Mətbuat Günüdür

Dövrün görkəmli ziyalı Həsən bəy Zərdabının 22 iyul 1875-ci ildə nəşr etdiyi "Əkinçi" qəzeti ilə əsas qoyulmuş Azərbaycan milli mətbuatı bütün dövrlərdə həqiqət carçısı olmuş, cəmiyyəti düşündürən problemləri, dövrün mütərəqqi ideyalarını əks etdirmiş, xalqımızın maariflənməsində, milli və bəşəri dəyərlərin təbliğində mühüm rol oynamışdır. Azərbaycanda maarifçilik hərəkatının formalaşması ilə bağlı "Əkinçi" cəmiyyətdə fanatizmin, cəhələtin aradan qaldırılmasına xidmət etmiş, xalqı elmə, maarifə, tərəqqiyə çağırmış, onun elmi-mədəni səviyyəsini yüksəltmək istiqamətində əvəzsiz nailiyyətləri olmuşdur.

XX əsrin əvvəllərində mətbuat orqanları Azərbaycanda milli-azadlıq hərəkatının əsas istiqamətverici qüvvəsini təşkil etmiş, milli oyanış, milli özünüdərk proseslərinin aparıcı vasitələrindən biri olmuşlar. Milli siyasi mətbuatın təşəkkül dövrü adlandırılan 1905-1907-ci illərdə KİV-lər Azərbaycan cəmiyyətinin siyasi və ideoloji fəallığının artırılmasında mühüm rol oynamışdır. "Şərqi-rus", "Həyat", "Füyuzat", "Təzə həyat", "Şəlalə", "Açıq söz", "Dirilik" və digər qəzetlər xalqın milli özünüdərk hissini formalaşdırmağa çalışıblar. Sovet hakimiyyəti dövründə kommunist ideologiyasının güclü təsiri altında fəaliyyət göstərsə də Azərbaycan mətbuatı milli varlığını

qoruyub saxlaya bilmiş, respublikanın ictimai-siyasi həyatında fəal rol oynamışdır. Ölkədə qəzet və jurnalların şəbəkəsi genişlənməmiş, jurnalistikanın çeşidli növləri mey-

dana çıxmışdır.

Müstəqilliyin əldə edilməsindən sonra Azərbaycanda KİV-lərin sayında önəmli ölçüdə irəliləyiş baş vermişdir. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərmanı ilə ilk milli qəzet olan «Əkinçi» qəzetinin birinci nömrəsinin çapdan çıxdığı gün—22 iyul Azərbaycanın Milli Mətbuat Günü elan edilmişdir.

Ölkədə informasiya texnologiyalarının inkişafı Azərbaycan mətbuatını global informasiya şəbəkəsinin bir hissəsinə çevirmişdir. Artıq Azərbaycan mətbuatı həm kəmiyyət, həm də keyfiyyət baxımından region ölkələrini qabaqlayır. Bir çox demokratik ölkələrdə olduğu kimi, Azərbaycanda da Mətbuat Şurası yaradılıb və "Mətbuat haqqında" Qanun qəbul olunub.

1995-ci ilin noyabrında ümum-

xalq səsverməsi ilə qəbul edilən Konstitusiyanın 50-ci maddəsinə əsasən ölkəmizdə söz, məlumat toplamaq azadlıqları və digər azadlıqlar möhkəmləndirilib. Digər qanunvericilik aktlarında da vətəndaşların qanuni yolla informasiya almaq, hazırlamaq, ötürmək və yaymaq hüquqları dövlət təminatına əsaslanır. Azərbaycan Prezidenti Heydər Əliyevin 1998-ci il 16 avqust tarixli "Azərbaycan Respublikasında söz, düşüncə və informasiya azadlığının təmin edilməsi tədbirləri haqqında" fərmanı ilə ölkədə kütləvi informasiya vasitələri üzərində senzura ləğv edilib.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 2009-cu ilin martın sonunda imzaladığı sərəncamla Prezident yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinə Dövlət Dəstəyi Fondu yaradılıb. Milli özünüdərk bərqərar olmasında, vətənpərvərlik hissələrinin aşılmasında, milli və ümumbəşəri dəyərlərin təbliğində müstəsna rol oynamış Azərbaycan mətbuatı xalqımızın azadlıq və müstəqillik uğrunda mübarizəsinə öz böyük töhfəsini vermişdir.

Yarandığı gündən Azərbaycan milli mətbuatı zəngin və mənalı bir inkişaf yolu keçmişdir. Azərbaycan xalqının qədim ədəbi və mədəni irsə malik olması, Şərq və Qərb sivilizasiyasının qovuşduğu məkanda formalaşmış mədəniyyəti demokratik milli mətbuatın inkişafı üçün möhkəm zəmin yaratmışdır.

✍️ **Varis YAQUBOV,**
"Qəbələ"

Molla Pənah Vaqif-300

Gözəl şeir öz tərəvətini heç bir zaman itirmir. Əsrlər keçir, nəsilər bir birini əvəz edir, əsl sənət əsəri olan şeirlər həmişə dodaqlarda səslənir, ürəklərə təsir edir, dillərdə əzbər olaraq yaşayır. Belə şeirlərin tərif və təbliğə ehtiyacı yoxdur. Onlar çap olunmasalar da, öz ömürlərini ecazkar bir qüdrətlə uzadırlar. Elə bil sözlərin sehrkar quruluşu onlara yeni həyat və qüvvət verir. Əsrlərin imtahanından çıxıb unudulmayan belə əsrlər klassik irsimizin ən gözəl nümunələridir.

tutub və o, heca vəznində bu janrın bir çox parlaq nümunələrini yaradıb.

Onun "Durnalar", "Heyran olmuşam", "Toy adamları", "Sonalar kimi", "Tel nazik" və başqa şeirlərinə mahnılar bəstələnib. Səməd Vurğun "Vaqif" dramını və Ramiz Mustafayev eyni adlı operanı istedadlı şairə həsr edib.

Belə şairlərdən biri Qarabağ xanının birinci vəziri, XVIII əsrin məşhur siyasi və ictimai xadimi Molla Pənah Vaqifdir. O, xalqımızın orta əsrlər ənənələri ruhunda və şifahi xalq poeziyasına yaxın şeirlər yazmış görkəmli şairlərindəndir. Onun yaradıcılığı Azərbaycan poeziyasının gələcək inkişafına böyük təsir göstərmişdir. Vaqif şərq poeziyasının bütün klassik formalarından istifadə edib. O, qəzəl, təcnis, mütəxəmməs, müstəzad, müəşşərə, məsnəvi və mərsiyələr yazıb. Ancaq onun yaradıcılığının böyük bir qismi, aşiq poeziyasından götürülmüş qoşma növündə yazılmış şeirlər təşkil edir. Həmin şeirlərin dili xalqın canlı danışığına çox yaxındır. Vaqif ərəb və fars mənşəli sözlərdən bacardığı qədər az istifadə etmişdir. Vaqifin əsərlərindəki məhəbbət mövzusu orta əsrlərdə yaşayıb-yaratmış Azərbaycan şairlərinin böyük əksəriyyətinin şeirlərinə xas olan sufi-mistik rəmzlərdən tamamilə azaddır. Vaqif öz əsərlərində həyat eşqini, yarı gözəlliyini, hicranın acısını və vüsəlin şirinliyini inandırıcı bir tərzdə tərənnüm edir.

Qeyd etdiyimiz kimi Vaqif şərq poeziyasının bütün klassik formalarından istifadə etsə də, yaradıcılığında əsas yeri qoşma janrı

1797-ci ildə Ağa Məhəmməd şah Qacarın Şuşaya hücumu zamanı İbrahimxəlil xan Car-Balakəne qaçır. Şəhəri ələ keçirən Qacar bir gün sonra orada sui-qəsd nəticəsində öldürülür. Hakimiyyətə İbrahimxəlil xanın qardaşı oğlu Məhəmməd bəy yiyələnir. Vaqifdən xoşu gəlməyən Məhəmməd bəy onu oğlu Əli bəylə birlikdə edam edir. Vaqifin evi talan olunur, əlyazmaları yandırılır. Qarabağda böyük mənəb və nüfuz sahibi olan Molla Pənah Vaqifin həyatı belə bir faciəli sonluqla bitir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev «Molla Pənah Vaqifin 300 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında» sərəncam vermişdir. Bu sərəncamın icrası ilə əlaqədar Qəbələ rayon MKS-də tədbirlər planı tərtib edilmişdir. Tədbirlər planına əsasən ilboyu «Molla Pənah Vaqif - 300» başlığı altında tədbirlərin keçirilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

Əsrlər keçsə də, qərinələr bir-birini əvəz etsə də, Vaqif unudulmayacaq. O, öz əsərləri ilə daima insanların yaddaşında əbədi qalacaq.

✍️ **Günəl Qarayeva,**
MKS-nin işçisi.

Muzey xəbərləri

Rayon tarix-diyarşünaslıq muzeyi xarici turistlərin mövsümlə əlaqədar Qəbələyə daha sıx şəkildə gəlişlərini nəzərə alaraq bir çox tədbirlər həyata keçirməkdədir. Bununla əlaqədar fond materiallarından ibarət yeni guşə və sərgilər yaradılmışdır. Maraqlı doğuran bir sıra qədim eksponatlar; müxtəlif üzüklər, sümükdən bəzək əşyaları, düymələr, şüşə muncuqlar, misdən oymaqlar, çəki daşları, fiqurlar və s. bu sərgidə geniş yer tutmaqdadır. Muzeyimizə gələn hər bir tamaşaçıya Albaniyanın 2500 illik tarixi haqqında geniş məlumatlar verilməklə yanaşı muzeyin bələdçi kitabı, müxtəlif bukletlər və açıqca hədiyyə olunur. Muzeyin heyətindəki açıq səma al-

tında nümayiş etdirilən daimi sərgidə daş abidələrimizlə bağlı xüsusi ekskursiyalar təşkil edilir. Qəbələnin təbiətinə valeh olan turistlər muzeyin heyətindəki eksponatlara vurğunluğunu, heyranlığını açıq bürüzə verir. Buradakı ağacların, çiçəklərin əhatəsində abidələrimizi seyr edən turistlər xoş sözlərini, təşəkkürlərini bildirməklə yanaşı qədim Azərbaycan tarixinin yadigarlarını canlı şəkildə seyr etdiklərinə görə şad olduqlarını söyləyirlər.

Bu günlərdə fəxarət və qürurumuz olan şəhidlərimizin, Milli Qəhrəmanlarımızın anma mərasimi qeyd olundu. İlk olaraq "Şəhidlər qürurumuzdur" daimi güşəsinə

baxış keçirildi. Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Mübariz İbrahimovun əbədiyyətə qovuşduğu, şəhidlik zirvəsinə ucaldığı gün beləcə anıldı. Qəlbi Vətən üçün çırpınan, qanını-canını Azərbaycanın müstəqilliyinə, torpaqlarının bütövlüyünə fəda edən Mübarizin xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edildi. Tədbirdə onun həyatı, Azərbaycan Milli Ordusunun giziri kimi fədakarlığı, şücaət və qəhrəmanlığı haqqında geniş şəkildə söhbət aparıldı. Mübariz 19 iyun gününü Azərbaycan tarixinin şanlı səhifəsinə yazdı, bu səhifələrdə əməli ilə Vətənə olan sevgisini bəyan etdi, xalqın qəlbində əbədiyaşarlıq qazandı. İndi hər bir kəs bugünkü xoş, firavan həyatımız üçün şəhidlərimizə borcludur.

✍️ **İlhamə SEYİDOVA,**
rayon tarix-diyarşünaslıq muzeyinin əməkdaşı.

Qəbələ tanınmış turizm mərkəzidir

Ümummilli liderimiz Heydər Əliyev 2002-ci ildə Qəbələdə səfərdə olan zaman bu diyarın gözəlliyinə məftun olduğu və Qəbələni İsvetçraya bənzətdiyi gündən bu diyarın çiçəklənməsinin bünövrəsi qoyulmuşdur. Həmin vaxt ümummilli lider Qəbələnin turizm diyarına çevrilməsinin vacibliyini bildirmişdir.

Ulu öndərin layiqli davamçısı Prezident cənab İlham Əliyevin uğurlu siyasətinin nəticəsidir ki, bu gün Qəbələ ölkədə və dünyada tanınan turizm mərkəzlərindən birinə çevrilmişdir.

Rayonunun coğrafi mövqeyinin, relyefinin əsasən dağlıq olması ərəzidə cəlbedici iqlim şəraitinin formalaşmasına, çay şəbəkəsinin sıxlığına, dağ göl-

lərinin və torpaq-bitki örtüyünün zənginliyinə çox təsir etmişdir. Rayonun çay şəbəkəsinə əsasən yazda qar, payızda isə yağış suları ilə qidalanan Türyançay, Göyçay, Qaraçay, Tikanlı, Bum, Həmzəli, Demirparan və Vendam çayları təşkil edir.

(Ardı 6-cı səhifədə).